

DRIEJARENPLAN SVP

1 Inleiding

De SVP wil met dit driejarenplan inzicht geven in de activiteiten die zij op korte en middellange termijn wil uitvoeren. Dit plan volgt uit de visie die de SVP ontwikkeld heeft op de verzekerings- en pensioensector. Door middel van deze visie komt de SVP tot strategische en beleidsmatige keuzes. Bij het formuleren van de visie en benoemen van thema's is uitgegaan van een aantal door de NBA gehanteerde leidende principes¹. De visie wordt concreet gemaakt door het benoemen van thema's en de wijze waarop de SVP hier strategisch, beleidsmatig en operationeel mee om gaat.

2 Doel

Het doel van dit driejarenplan is het op basis van trends en ontwikkelingen in de pensioen- en verzekeringssector thema's te selecteren die vanuit accountantsperspectief relevant zijn om daar met assurance- en adviesactiviteiten op in te spelen. Door toegevoegde waarde te leveren en maatschappelijk relevant te zijn kan een bijdrage geleverd worden aan het herstel van vertrouwen van maatschappelijke groeperingen in de accountancysector.

3 Leidende principes

De leidende principes voor de ontwikkeling van de beroepsgroep op lange termijn zijn:

- Naar een maatschappelijke basis van legitimatie: de beroepsgroep verstevigt dan wel herwint zijn positie als vertrouwenspersoon die betrouwbaarheid toevoegt aan informatie, door de **maatschappelijke dialoog** daarover te voeren met alle betrokkenen.
- Naar een **waardering van de diversiteit** in de beroepsgroep: vanuit gedeelde waarden en identiteit ziet de beroepsgroep het juist als een kracht dat men op verschillende manieren waarde kan toevoegen. Diversiteit wordt als cruciaal beschouwd voor een toekomstbestendige beroepsgroep.
- Van isolatie naar **samenwerking**: de beroepsgroep is – zowel op collectief niveau als in individuele gevallen – beter in staat waarde toe te voegen door samenwerking dan vanuit geïsoleerde functies.
- Van periodiek terugkijken naar **continu en vooruitkijken**: betrouwbaarheid toevoegen aan schattingen over continuïteit en andere toekomstaspecten wordt niet op periodieke, maar op continue basis ontsloten.
- Van passief, naar **proactief en innovatief**: de beroepsgroep en de afzonderlijke ondernemers gaan actief op zoek naar nieuwe maatschappelijke en klantwaarde-proposities.
- Van individueel oordeel naar **collectieve stem**: de beroepsgroep kan en durft ook collectief (of in deelcollectieven) maatschappelijke discussies te voeren.
- Van financiële (verslaggevings)risico's naar **bedrijfsrisico's**. Wat ook vergt dat de betrouwbaarheid van **niet-financiële informatie** breder wordt geadresseerd.

4 NBA-visietraject

Het NBA-bestuur vraagt de SVP mee te doen in het traject van visiebepaling. Dit naar aanleiding van het verschijnen eind vorig jaar van het visiedocument *“Een beroep met toekomst: eerste verkenning*

¹ Zie het inspiratiedocument: Een beroep met toekomst eerste verkenning visie accountancy december 2016

visie accountancy". Dit document vormt het startpunt voor een veel breder proces binnen de beroepsgroep. De SVP is uitgenodigd vanuit de financiële sector een bijdrage te leveren.

5 Visie SVP

De visie van de SVP is primair gericht op de rol van externe accountant als assurance provider. In het vervullen van die rol zal de externe accountant zoveel als mogelijk samenwerking zoeken met enerzijds de interne accountant en de accountant in business en anderzijds de stakeholders.

De visie van de SVP kan als volgt worden weergegeven:

Assurance provider ...

De SVP richt zich primair op de rol van de externe accountant als assurance provider werkzaam voor verzekeraars en pensioenfondsen. In die rol zoekt de externe accountant actief de samenwerking met dan wel maakt gebruik van de werkzaamheden van de interne accountant/auditor en de accountant in business. Om haar rol van assurance provider goed in te vullen, maatschappelijk relevant te zijn en te blijven en toegevoegde waarde te leveren voert zij een continue dialoog met haar stakeholders.

Hoge kwaliteitseisen...

De SVP stelt aan het uitbrengen van vaktechnische en andere uitingen hoge eisen aan zowel de kwaliteit van producten van verzekeraars en pensioenfondsen (assurance-objecten² als bestuursverslagen, jaarrekeningen en andere verantwoordingen) als aan de kwaliteit van assurance producten (zoals controleverklaringen, assurance rapporten en accountantsverslagen).

Maatschappelijke relevantie ...

De SVP signaleert op basis van uitgevoerde werkzaamheden en dialoog met stakeholders (toezichthouders, brancheorganisaties) thema's of onderwerpen die in de verzekerings- of pensioensector spelen, die maatschappelijke impact hebben, die risicovol zijn of kunnen worden en die raakvlakken hebben met de accountancy en informatiebehoeften van stakeholders.

Het assurance object wordt hier breder opgevat dan alleen financiële (verantwoordings)informatie. Het omvat bijvoorbeeld ook niet-financiële informatie, systemen en processen en gedrag. Ook wordt ingespeeld op ontwikkelingen in maatschappelijke verslaglegging (bv over lange termijn waardecreatie en duurzaamheid) en integrated reporting.

5.1 Rol stakeholders

De SVP voert al jaren intensief overleg met stakeholders zoals toezichthouders (AFM en DNB) en brancheorganisaties (Verbond van Verzekeraars, Pensioenfederatie, Actuarieel Genootschap). De contacten zijn nodig om gevoel te houden met trends en ontwikkelingen in de sector en met wat er concreet leeft aan onderwerpen, thema's en knelpunten bij de stakeholders. Nieuwe thema's worden gesignaleerd en besproken en zo nodig wordt daar actie op ondernomen. Naast het bespreken van vaktechnische onderwerpen is het doel van de overleggen te komen tot informatie-uitwisseling over nieuwe ontwikkelingen, knelpunten in bv wet- en regelgeving, nieuwe wettelijke eisen e.d. De kracht zit vaak in het samenspel (tripartiete overleg) van betrokken partijen zodat verwachtingen beter op elkaar afgestemd kunnen worden met begrip voor elkaars positie.

² Onder het assurance object wordt verstaan het object van onderzoek en de informatie omtrent het object van onderzoek.

5.2 Strategie

De strategie van de SVP is gericht op het tijdig inspelen op strategische ontwikkelingen³ in de verzekerings- en pensioensector met behulp van de nieuwste (controle)technieken die de accountant ter beschikking staan. Om dit waar te kunnen maken zal de SVP veel aandacht moeten besteden aan de wijze waarop accountants maatschappelijk relevant kunnen zijn en blijven en de wijze waarop ze toegevoegde waarde kunnen blijven leveren. Duidelijk is wel dat Big data en data analytics de komende jaren een cruciale rol gaan spelen in zowel de verzekerings- en pensioensector als de accountancy sector. In de accountancy sector gaat het om het verder ontwikkelen en implementeren van moderne controletechnieken die gebaseerd zijn op data-analyse toepassingen.

Korte schets ontwikkelingen in de verzekeringssector

De ontwikkelingen in de verzekerings- en pensioensector volgen elkaar zeer snel op⁴. DNB⁵ signaleert voor de komende jaren de volgende vijf ontwikkelingen in de verzekeringssector: technologische, maatschappelijke en economische ontwikkelingen, veranderd klantgedrag en veranderingen in wet- en regelgeving. Op technologisch gebied noemt DNB de volgende voorbeelden van innovaties: sensing, telematica, bestuurdersondersteunende technologie en zelfrijdende auto's, blockchaintechnologie, (open) digitale platformen en het gebruik van big data machine learning. Ten aanzien van maatschappelijke ontwikkelingen worden thema's genoemd als: opkomst van de deeleconomie, de flexibilisering van de arbeidsmarkt, en de toename van het aantal zzp-ers, het relatief lage consumentenvertrouwen in verzekeraars en de brede maatschappelijke tendens naar transparantie en individualisering.

Korte schets ontwikkelingen in de pensioensector

Maar ook in de pensioensector zullen genoemde ontwikkelingen hun impact krijgen. Het aantal pensioenfondsen is noodgedwongen aan het krimpen door de toenemende eisen die aan pensioenfondsen worden gesteld als gevolg van nieuwe wet- en regelgeving en kostenbeheersing (schaalgrootte). Liquidaties, fusies en het onderbrengen van pensioenregelingen bij verzekeraars, bedrijfstakpensioenfondsen en APF's zijn aan de orde van de dag. Hiernaast is er draagvlak (AFM, DNB, Pensioenfederatie) voor het opzetten van een nieuw pensioenstelsel waarbij de variant die uitgaat van individualisering met collectieve risicodeling de voorkeur lijkt te krijgen. Het nieuwe kabinet zal hier, met inachtnaam van het SER-advies, naar verwachting kort na aantreden een besluit over gaan nemen. Maar ook huidige ontwikkelingen in wet- en regelgeving (bv wet Algemeen Pensioenfonds, wet Pensioencommunicatie en de wet Verbeterde Premiereregeling) zullen invloed hebben op het speelveld waarin verzekeraars en pensioenfondsen opereren.

5.3 Beleid

Het beleid van de NBA is gericht op het bevorderen van de kwaliteit van accountantswerkzaamheden, een juist gedrag, een open cultuur en een integere beroepsuitoefening. De afgelopen jaren heeft de implementatie van de maatregelen uit het rapport in het publiek belang centraal gestaan. Maar ook diverse andere projecten (beroepseed, cultuurmeting en normering, rol en scope, lerend vermogen e.a.) zijn toen gestart en voor een belangrijk deel nog lopende⁶. De SVP bevordert de kwaliteit van werkzaamheden door informatie aan haar doelgroep te verstrekken via nieuwsbrieven, de NBA-website, het uitbrengen van vaktechnische uitingen

³ En de concretisering daarvan in plannen en beleid bij individuele verzekeraars en pensioenfondsen.

⁴ Zie bv. de innovatieagenda voor de verzekeringssector (TNO rapport).

⁵ Visie op de toekomst van de Nederlandse verzekeringssector (duurzaamheid door transformatie).

⁶ Zie hiervoor de NBA website <https://www.nba.nl/Over-de-NBA/De-organisatie/Jaarplan/Plannen-NBA-2015/>.

(Handreikingen en alerts), overleg met brancheorganisaties (Verbond van Verzekeraars en Pensioenfederatie) en toezichthouders (DNB) en door het organiseren van seminars, rondetafels of andere evenementen (of een bijdrage te leveren aan dit soort evenementen die door andere partijen georganiseerd worden). In de relatie met DNB kunnen de accountantsdagen genoemd worden waarbij zowel DNB als SVP-leden inbreng hebben in het programma die te maken hebben met rapportage en controle. Maar ook met de Pensioenfederatie vindt overleg plaats over onderwerpen die op het raakvlak liggen van rapportage, governance, control (beheersing) en controle.

5.4 Operationeel

Op basis van de visie en de strategische en beleidsmatige uitgangspunten kunnen operationele thema's benoemd worden die richtinggevend zijn voor de werkzaamheden van de SVP. De thema's worden afgeleid van brede onderwerpen als governance, verslaglegging, risicomanagement, cultuur en gedrag, bedrijfsmodellen, strategie en beleid en hebben raakvlakken met het werkgebied van de accountant als assurance provider.

Voor de verzekeringssector zijn de volgende thema's geselecteerd:

1. Toekomstbestendigheid verzekeringssector (bedreigingen en kansen)
2. Corporate governance code (herziene versie uitgebracht in december 2016)
3. Digitalisering in de sector (nieuwe IT platformen / legacy problematiek)
4. Duurzaamheid (initiatieven, duurzame waardecreatie)
5. Beleggingsbeleid gericht op ESG (verantwoording, niet beleggen in de wapenindustrie)
6. Solvency II (ervaringen, evaluaties en bijstellingen)
7. Handreiking 1104: Specifieke wettelijke verplichtingen van de interne auditor en de externe accountant in de financiële sector (actualiseren)
8. Digitale controleverklaring (proces van digitalisering van controleverklaringen)
9. Fintech (nieuwe toepassingen, producten en diensten door big data en data analytics)
10. IFRS 17 (invoering verslaggevingsstandaard (marktwaarde verzekeringscontracten) in 2021)
11. DNB thema's (relevantie voor accountancy nagaan)

Voor de pensioensector zijn de volgende thema's geselecteerd:

1. Toekomstbestendigheid Pensioenfondsen (consolidatie/liquidatie)
2. Risicomanagement en –assessment (IORP II: inrichting sleutelfuncties, verantwoording)
3. Nieuw pensioenstelsel (besluit nieuw kabinet, transitie)
4. Digitalisering in de sector (icm met nieuw pensioenstelsel: grote impact op de IT-systemen)
5. Korten pensioenen (herstelplannen en dekkingsgraden)
6. Rol accountant in het bestuursverslag (materiële onjuistheden)
7. APF verslaglegging (nieuwe jaarverslag, kernpunten in controleverklaring)
8. Governance en besturen (Code pensioenfondsen en Ned. Corporate Governance Code als institutionele belegger)
9. Pensioenadministraties en datakwaliteit (robuuste pensioenadministratie en kwaliteit van de basisgegevens)
10. DNB thema's (relevantie voor accountancy nagaan)

Vanuit de NBA/accountancysector:

- Meedoen aan het proces van visievorming uitmondend in een meerjarenplan begin 2018
- Toepassen moderne controletechnieken op basis van data-analyse toepassingen
- Toepassen nieuwe of gewijzigde controlestandaarden
- Actualiseren voorbeeld controleverklaringen en assurance rapporten

Bijlage: Overzicht van thema's en aspecten voor de accountant in zijn rol van brede assurance provider

nr	Thema of onderwerp	Relevante aspecten voordeaccountant	2017	2018	2019
	Verzekeringsmaatschappijen				
1	Toekomstbestendigheid verzekeraars	- consolidatie/continuïteit - doorlopende kosten - zorgplicht - portefeuilleoverdracht		x	x
2	Nieuwe corporate governance code	- besturen en beheersen: In control verklaring - Verantwoording over Waardecreatie - Samenwerking IA en EA	x	x	
3	Digitalisering	- IT ontwikkeling & beheersing - controletechnieken		x	
4	Duurzaamheid	- plaats duurzaamheid in bedrijfsvoering, plannen en verantwoordingen		x	
5	Beleggingsbeleid	- ESG beleid, plannen en verantwoording daarover		x	
6	Solvency II	- audit jaarrekening, jaarverslag - audit QRT's - rapportage	x		
7	Handreiking 1104: Specifieke wettelijke verplichtingen van de interne auditor en de externe accountant in de financiële sector	- actualiseren / onderhoud dmv een werkgroep SBB/SVP	x		
8	Digitale controleverklaring	- inrichting elektronische certificering en waarmerking	x	x	
9	Fintech	- Innovaties en nieuwe toepassingen			x
10	IFRS 17 (markwaarde verzekeringcontracten)	- Invoering IFRS 17 in 2021 - Voorbereidingen in komende jaren	x	x	x
11	DNB thema's	- uitkomsten bespreken	x		
	Pensioenfondsen				
1	Toekomstbestendigheid Pensioenfondsen	- Consolidatie / liquidatie - afwikkeling	x	x	
2	Risicomanagement / -assessment	- inrichting sleutelfuncties RM, Actuarieel en Interne Audit - verantwoording effectiviteit opzet en werking interne risicobeheersing en controlesystemen	x	x	
3	Nieuw pensioenstelsel	- besluitvorming nieuw kabinet - transitieplan (risico's, aanpak)		x	x
4	Digitalisering in de sector (met name in combinatie met de invoering van een nieuw pensioenstelsel)	- grote impact op de huidige IT-systemen		x	x
5	Korten pensioenaanspraken	- handreiking	x		
6	Rol accountant in bestuursverslag	- materiële onjuistheden - ervaringen delen		x	
7	APF verslaglegging	- nieuwe verslaglegging - kernpunten controleverklaring	x		
8	Governance en besturen	- Missie, visie en strategie - Risicobeheersing en verantwoording - Beloningsbeleid - Code pensioenfondsen - Ned. Corporate governance code	x		
9	Pensioenadministraties en datakwaliteit	- Robuuste pensioenadministraties en kwaliteit van de basisgegevens		x	x
10	Thema's DNB	- Uitkomsten bespreken	x		